

Glazbeni projekt "Obitelj je ljubav"

Franulović, Nina

Master's thesis / Diplomski rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Teacher Education / Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:147:897036>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-09-12**

Repository / Repozitorij:

[University of Zagreb Faculty of Teacher Education - Digital repository](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA UČITELJSKE STUDIJE

NINA FRANULOVIĆ

GLAZBENI PROJEKT *OBITELJ JE LJUBAV*

Diplomski rad

Zagreb, srpanj 2023.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA UČITELJSKE STUDIJE
(Zagreb)

DIPLOMSKI RAD

Ime i prezime pristupnika: Nina Franulović

TEMA DIPLOMSKOG RADA: Glazbeni projekt *Obitelj je ljubav*

MENTOR: Diana Atanasov Piljek, viša predavačica

Zagreb, srpanj 2023.

SAŽETAK

Glazba je umjetnost kojom je čovjek okružen cijeli život. Djeca spontano reagiraju na glazbu, ona pjevaju, plešu, sviraju, igraju se uz glazbu te u njoj nesvjesno uživaju. Odrasli svakodnevno konzumiraju glazbu te putem nje najčešće iskazuju svoje emocije.

Ideja projekta *Obitelj je ljubav* bila je prikazati kako učenici, polaznici izvannastavne glazbene aktivnosti Mali zbor u Osnovnoj školi Nikole Tesle sa svojim roditeljima, braćom i sestrama žive glazbu i kroz glazbu se ujedinjuju i pokazuju svoju međusobnu ljubav. Obitelj je prva zajednica u kojoj dijete živi, razvija se i odrasta. Obiteljsko okružje značajno utječe na izgradnju karaktera, sklonosti i preferencija koje se oblikuju tijekom djetinjstva i adolescencije. U roditeljskom domu pokazuju se i prenose emocije. Kroz glazbu se mogu izreći mnoge emocije, a najčešće opjevana je ljubav. Zdravlje fiziološkog sluha, kontinuirani rad na razvoju glazbenog sluha i učiteljev pristup sposobnosti pjevanja u glazbenoj nastavi, bitni su činitelji glazbenog napretka djeteta. Učitelji i odgojitelji imaju veliku ulogu u stvaranju učenikove slike o sebi i poticanju učenikova samopouzdanja. Sudjelovanjem u izvannastavnoj glazbenoj aktivnosti dječji pjevački zbor, učenici pobjeđuju strah od javnog nastupa, šire svoja poznanstva, poboljšavaju socijalne vještine kao i pjevačke te glazbene sposobnosti.

Projekt *Obitelj je ljubav* prikazuje tradicionalne obiteljske vrijednosti izražene glazbom. Rezultat provedenog projekta je glazbeno – scenska predstava na kojoj su nastupali učenici i njihovi roditelji te predstavili svoj zajednički rad koji je podrazumijevao zajedničko planiranje i uvježbavanje njihovih glazbenih točaka.

Ključne riječi: obitelj, glazbeni projekt, glazbeno-scenska predstava

SUMMARY

Music is an art that surrounds a person's entire life. Children spontaneously react to music, singing, dancing, playing instruments, and unconsciously enjoying it. Adults consume music daily and often express their emotions through it.

The idea of the "Family is Love" project was to showcase how students, participants in the extracurricular music activity "Mali zbor" (Little Choir) at Nikola Tesla Elementary School, live music with their parents, siblings, and relatives, uniting and demonstrating their mutual love through music. The family is the first community in which a child lives, develops, and grows. The family environment significantly influences the formation of character, inclinations, and preferences that shape during childhood and adolescence. Emotions are expressed and transmitted within the parental home. Many emotions can be expressed through music, with love being the most commonly sung about. The health of physiological hearing, continuous work on the development of musical hearing, and the teacher's approach to singing ability in music education are crucial factors in a child's musical progress. Teachers and educators play a significant role in shaping a student's self-image and fostering their self-confidence. By participating in extracurricular music activities such as a children's choir, students overcome their fear of public performance, expand their social circle, improve their social skills, and enhance their singing and musical abilities.

The "Family is Love" project showcases traditional family values expressed through music. The result of the implemented project is a music and stage performance in which students and their parents performed, presenting their collaborative work that involved joint planning and rehearsing of their musical pieces.

Keywords: family, music project, music and stage performance

SADRŽAJ

UVOD	1
2. OBITELJ	2
2.1. Obitelj i obiteljsko okruženje	2
2.2. Obiteljsko glazbeno okruženje	4
3. RAZVOJ SLUHA	6
3.1. Razvoj sluha	6
3.2. Razvoj glazbenog sluha.....	7
4. GLAZBENE AKTIVNOSTI U ŠKOLI	9
4.1. Nacionalni kurikulum za osnovnoškolski i srednjoškolski odgoj i obrazovanje	9
4.2. Glazbene slobodne aktivnosti	10
4.3. Dječji pjevački zbor	10
5. NEKI UTJECAJI GLAZBENIH AKTIVNOSTI NA RAZVOJ DJETETA	12
6. PROJEKTNI RAD	13
6.1. Prikaz projekta	13
6.2. Cilj projekta	13
6.3. Trajanje projekta	14
6.4. Sudionici projekta	14
7. DNEVNIK PROJEKTA	15
8. GLAZBENO-SCENSKA PREDSTAVA	25
9. ZAKLJUČAK	31

1. UVOD

Fenomen obitelji postoji već dugo u povijesti čovječanstva te je kompleksan pojam koji je kroz povijest mijenjao svoje značenje. U društvu koje prati određene norme, obitelj je podsustav koji ima svoja pravila po kojima živi i razvija se te recipročno utječe na društvo u kojemu postoji. Djetetov napredak ovisi o okruženju u kojemu ono raste te je li takva okolina pogodna i zdrava za prirodan razvitak.

Djetetov sluh počinje se razvijati još prije njegova rođenja, a paralelno s njim razvija se i glazbeni sluh. Dojenčad od prvih dana svoga života reagiraju na zvukove oko sebe, ponajviše majčin glas te kako rastu sve više uočavaju promjene u intenzitetu glasa ili zvuka. Kako se sluh postepeno razvija uz glazbeni sluh, roditelji su uz odgojitelje i učitelje faktori koji ga prepoznaju i usmjeruju ka daljnjem napretku.

Djeca koja odrastaju u glazbeno obrazovanim obiteljima imaju veću šansu razviti svoje glazbene sposobnosti posebno ako ih roditelji potiču na razne glazbene aktivnosti. Oni obično svoju djecu upisuju u glazbene vrtiće, a poslije i u glazbene škole, odlaze na razne koncerte i glazbene predstave kako bi kod njih pobudili interes za glazbu.

Izvanastavne aktivnosti nude širok spektar područja u kojima učenici mogu proširiti svoja znanja. Naglasak je na individualnosti i slobodi izbora. Jedna od najzastupljenijih izvanastavnih glazbenih aktivnosti u osnovnim školama je dječji pjevački zbor.

Glazbeno – scenska predstava nastala je kao rezultat projekta *Obitelj je ljubav* kojem je cilj ujediniti obitelji u zajedničkom radu i sudjelovanju u aktivnostima vezanima za projekt. U današnjem vremenu roditelji sve manje vremena provode sa svojom djecom, a sudjelovanjem u ovom projektu, odvojili su vrijeme za zajedničko druženje i uživanje u glazbi.

2. OBITELJ

2.1. Obitelj i obiteljsko okruženje

U svom najobičnijem obliku, što podrazumijeva cjeloživotnu povezanost muškarca i žene koji štite, brinu i hrane svoju djecu sve dok ne dostignu zrelost, obitelj se pojavila prije više desetaka tisuća godina (Berk, 2015).

Mnogi znanstvenici i stručnjaci su istraživali pojam obitelji te se ono ne može definirati jedinstvenom definicijom. Prema Đuranović i Klasnić (2020), Maleš (1988) definira obitelj kao odgojnu zajednicu roditelja i djece koja je zasnovana na emocijama ljubavi i privlačenja, a karakterizira ju zajedničko stanovanje i ekonomska kooperacija članova.

Janković (2004) navodi kako je obitelj moguće gledati i definirati kao živi sustav koji predstavlja organiziranu, relativno trajnu reproduktivnu društvenu cjelinu s ograničeno promjenljivim obrascima ponašanja koje se vežu uz uloge, strukturu i načine djelovanja. Obitelj kao sustav karakterizira cjelovitost što podrazumijeva međusobnu interakciju i organiziranost.

Svaka obitelj funkcionira i razvija se na svoj način, što podrazumijeva i stvaranje vlastitih pravila i određenih normi po kojima one žive te se razlikuju od drugih. Ona je društveno uvjetovana i podrazumijeva se kao podsustav društva. Izvan obiteljske zajednice, škole, vrtići ili radna mjesta su povezani sa svakom obitelji te utječu na njenu funkcionalnost. Neposredna interakcija članova obitelji s drugim društvenim sustavima podrazumijeva učenje iz okoline koje doprinose obitelji kao samostalnom sustavu, a s druge strane obitelj kao zajednica doprinosi društvu u cjelini.

Za kvalitetnu obitelj je bitno da svi njezini članovi imaju neke određene zajedničke vrijednosti i prioritete kao što su međusobno povjerenje, česta komunikacija te poštivanje individualnih sloboda unutar već postavljenih granica i pravila (Čudina-Obradović i Obradović, 2006). Postavljanje granica i pravila određuje svaka obitelj i svaki roditelj za sebe i svoju obitelj iako je većina pravila društveno definirana. Komunikacija u obitelji je dvosmjerni proces koji se odvija neprestano zbog razmjene informacija, emocija, usluga i potreba, a ona može biti verbalna i neverbalna te izravna i neizravna s obzirom da svaka obitelj ima svoj način komunikacije i već ustaljene obrasce ponašanja.

Obitelj i okolina u kojoj dijete odrasta ima veliki i bitan utjecaj na cjelovit razvoj djeteta te je tako "za uspostavljanje zdravog i sretnog života djeteta, najodgovornija njegova obitelj" (Jurčević-Lozančić, 2005, str. 16). Zdravo i poticajno okruženje za dijete, što uključuje i

adolescenciju, ostvarit će se ukoliko bilo koji odrasli član obitelji koji stvara čvrstu vezu s djetetom, a to može biti jedan roditelj, dva roditelja, majka, otac i slično, pruža tom djetetu pažnju i potporu tijekom cijelog djetinjstva, sve do njegove samostalnosti, a i poslije (Čudina-Obradović i Obradović, 2006).

Roditelji su model po kojem dijete uči pa tako ono usvaja roditeljske društvene i moralne vrijednosti. Riječ je o učenju koje nastaje kao rezultat djetetove ovisnosti o roditeljima i njegova doživljaja roditeljske moći (Jurčević – Lozančić, 2005). Obitelj je dinamična struktura koja se mijenja pa se tako i odnosi unutar nje prilagođavaju promjenama koje se događaju u pojedincima, ali i u različitim okolnostima života obitelji.

Optimalni uvjeti koji su potrebni u obiteljskom okruženju kako bi dijete napredovalo su: prostor u kojemu ono boravi, predmeti koji ga okružuju, događaji i zvukovi u kojima živi, nazočnost, dostupnost i reaktivnost odrasle osobe, emocionalni odnosi odraslih u okolini djeteta, igra i interakcija s odraslima, glasovna i govorna komunikacija. Djeca koja su često izložena okruženju u kojemu prevladava ljutnja i sukobi pokazuju mnoštvo problema povezanih s poremećajem emocija, emocionalnom sigurnošću i samoregulacijom. S druge strane, roditelji koji pokazuju zdravi međusobni odnos i poštovanje, daju ispravan primjer svojoj djeci koja izrastaju u osobe pune poštovanja i razumijevanja za druge oko sebe. Kada su roditeljske svađe i negativni okolni uvjeti prisutni, oni ugrožavaju prilagodbu i razvoj djece. Drugi članovi obitelji, kao što su bake i djedovi, mogu pomoći uspostavljanju djelotvorne interakcije toplim reagiranjem na dijete i pomaganjem u skrbi (Berk, 2015).

Razvoj se manifestira kao rezultat djetetove interakcije s ljudima i predmetima iz okoline, a pojavljuje se u prepoznatljivim fazama unutar kojih svako dijete, individualnom brzinom napreduje (Starčević i sur., 2004). U ranom djetinjstvu djetetov je razvoj ubrzan, ono upija sve oko sebe i kopira svoje modele, a to je u većini slučajeva njegovo obiteljsko okruženje. Roditeljima je zato dodijeljena najznačajnija uloga moderatora djetetova početnog razmišljanja i razvitka njegovih sposobnosti te formiranja osnovnih moralnih vrijednosti. Značaj roditelja u životu čovjeka proteže se, više ili manje tijekom svih razdoblja života, no njihov je utjecaj u ranom djetinjstvu i predškolskoj dobi najintenzivniji (Jurčević – Lozančić, 2005, str. 17).

2.2. Obiteljsko glazbeno okruženje

Uloga obitelji u dječjem razvoju najintenzivnija je u tjelesnom, intelektualnom, socijalnom, emocionalnom i moralnom razvoju. Za razvoj djeteta, potrebno je poznavati karakteristike i redoslijed faza razvoja kako bi se mogli stvoriti i omogućiti optimalni uvjeti za napredak u okolini djeteta (Starč i sur., 2004). Roditelji i obitelj imaju direktan utjecaj na biološki razvoj djeteta. Za razvoj živčanog sustava i mozga su potrebni jasni društveni, emocionalni, perceptivni i spoznajni podražaji u prvih nekoliko mjeseci, ali i tijekom prvih godina života. Ukoliko djetetu izostane brižna i topla obiteljska okolina u prvoj godini života, onda se događaju promjene u živčanom sustavu koje direktno utječu na kognitivni razvoj djeteta. Dijete teže razvija svoj pojam o emocijama te ih ne može jasno izražavati i identificirati (Janković, 2004). Stresne situacije koje dijete doživi mogu utjecati na njegove emocije i pamćenje. Takve emocije ostaju u sjećanju kao neka trauma te će se ih se kasnije jasnije prisjećati naspram djece koja se nisu tako osjećala.

Prema Berku (2012) djetetova motivacija za učenje i školski uspjeh su usko vezani za roditeljske stavove i razmišljanja o vrijednosti škole i školovanja. Njihov stupanj obrazovanja, okolina i ekonomska stabilnost može potaknuti ili degradirati dijete u određenom području. Roditelji bi trebali biti angažirani oko djetetovo obrazovanje te ga poticati na napredak. Dijete bi trebalo biti motivirano, a na to utječe i njegova slika o sebi, samopouzdanje i uvjerenje da vlastitim naporom može postići bolji rezultat. Stvarajući poticajno okruženje, obitelj djetetu omogućava stvaranje bolje slike o sebi te otvara prostor za razvoj u područjima u kojima se dijete želi ostvariti.

„Od roditelja se očekuje da naprave pomak od odgoja za poslušnost prema odgoju za odgovornost, kreativnost i kritičko mišljenje” (Maleš, 2012, str. 14). Djeca sama po prirodi oko sebe stvaraju poticajnu okolinu i okreću se područjima koja ih privlače. Obitelj mora primijetiti djetetovu sklonost određenim sadržajima, primjerice glazbi ili čitanju. Povećati će se poticajnost djetetove okoline na način da mu približe takvi sadržaji, na primjer zajedničkim odlaskom na kazališne predstave ili čitajući različite slikovnice.

Već je definirano kako obitelj i obiteljsko okruženje ima veliki utjecaj na razvoj djeteta, a bitno je naglasiti koliko ima utjecaj na djetetovo glazbeno razvijanje. Prema Starcu i sur. (2004) posebna pozornost u razvoju glazbenih sposobnosti bi se trebala posvetiti djeci koja u najranijoj dobi pokazuju interes za to područje. Glazbeni talent pokazuju samo određena djeca te se ona razlikuju od prirodne glazbene sposobnosti. Također, glazbeni talent može se

primijetiti prema ranim znakovima karakterističnima za djecu mlađu od tri godine, a to su: dijete pokazuje zanimanje za zvukove u okolini, umiruje se na zvuk ili glazbu, pažljivo i mirno sluša glazbu, rado sudjeluje u glazbenim aktivnostima, traži prilike za slušanje i stvaranje glazbe te pokazuje znakove ugođe, veselja i drugih emocija dok sluša glazbu. Obitelj je prvi djetetov uzor, radi čega će djeca vjerojatno kopirati svoje blisko okruženje i njihovo ponašanje ukoliko roditelji djetetu često pjevaju ili sviraju određeni instrument.

Obrazovanje roditelja i njihova kultura može se reflektirati na djecu. Na području grada Rijeke, provedeno je istraživanje 2013. godine o povezanosti roditeljskog glazbenog kapitala i glazbene socijalizacije djece rane i predškolske dobi. „Istraživanje glazbene socijalizacije otkrilo je, doduše slabu, povezanost između institucionaliziranoga i utjelovljenoga roditeljskog glazbenog kapitala i glazbene socijalizacije djece rane i predškolske dobi” (Boneta, Čamber, Ivković, Tombolaš, , 2017, str. 32). Pokazano je da glazbeno obrazovani roditelji ipak pridaju veću pozornost glazbi koju reproduciraju djeci te muziciraju s njima. Prisutan je glazbeni angažman u većoj mjeri nego opći odgoj.

„Na glazbene sposobnosti utječe nasljeđe. Ako su oba roditelja muzikalna i djeca su naslijedila muzikalnost u 70 do 85 posto slučajeva. Ako je muzikaln jedan roditelj, obično je 60 posto muzikalne djece, a nemuzikalni roditelji imaju 15 – 25 posto muzikalne djece” (Motte-Haber de la, 1999, str. 102). Iako nasljeđe ima veliku ulogu, Starc i sur., (2004) navode kako odgojno – obrazovna ustanova ima dvostruko važniju ulogu zbog razvijanja prirodne glazbene sposobnosti svakog djeteta i inicijalnog prepoznavanja glazbenog talenta. Potrebno je pomno birati glazbene igre i glazbu koju će djeca slušati u svojoj okolini, a pogotovo u najranijoj dobi jer će to znatno utjecati na njihov stupanj osjetljivosti na glazbu.

Dječja glazbena iskustva do pete godine ključna su i imaju posebno snažan utjecaj na razvoj glazbenih sposobnosti. U tim godinama treba posvetiti izlaganju djece bogatim glazbenim podražajima kako bi se razvila spremnost za formalno glazbeno učenje (Dobrota, 2012).

Roditelji koji nisu glazbeno aktivni i obrazovani, ne moraju odmah prepoznati djetetov talent, ali ga mogu potaknuti i omogućiti njegovo razvijanje. Potrebno je stvoriti obiteljsko okruženje puno podrške i ljubavi prema zadovoljenju glazbenog interesa te se informirati o drugim načinima poticanja glazbenog razvoja. Za razvijanje djetetova glazbenog talenta potrebna je i suradnja odgojno-obrazovne ustanove s obitelji.

3. RAZVOJ SLUHA

3.1. Razvoj sluha

„Sluh je jedno od naših najvažnijih osjetila, jer veliki dio podataka o svijetu koji nas okružuje dobivamo samo na temelju zvuka” (Vasta, Haith i Miller, 2005, str. 219). Uho je najosjetljiviji organ koji reagira na promjene zvuka i tlaka. Sluh je obično razvijen pri samom rođenju, isto kao i ostala osjetila. Prema Starc i sur. (2004.) novorođenče primjećuje promjene i razlike u trajanju i brzini intenziteta zvuka jer ono okreće glavu i oči u smjeru izvora zvuka. Uobičajeni su primjeri reagiranja djeteta na zvuk majčinog glasa ili zvuk zvečke. Novorođenče najčešće prepoznaje majčin glas već iz svoje fetusne dobi imajući osjećaj da taj glas već poznaje.

Prema Starc i sur. (2004) svako normalno razvijeno dijete posjeduje biološke glazbene sposobnosti koje se pokazuju vrlo rano. Sposobnosti koje su najvažnije za razumijevanje melodije su: pamćenje melodije, percepcija ritma, razlikovanje i utvrđivanje visinskih odnosa između tonova, shvaćanje tonaliteta te apsolutni sluh. „Tijekom prve godine života djeca organiziraju zvukove u sve razrađenije obrasce. Između dobi od 4 i 7 mjeseci, ona pokazuju osjećaj za glazbeno fraziranje”(Berk, 2015, str.152).

Glazbeni sluh dijelimo u dvije kategorije; apsolutni glazbeni sluh i relativni sluh. "Apsolutni sluh je sposobnost da se, bez oslonca na neki poznati tonski standard, neposredno prepozna i imenuje zadani (muzički) ton, kao i sposobnost da se određeni zahtijevani ton na jednak način izvede" (Rojko, 1982, str. 38). Osoba koja ima razvijeni apsolutni sluh, može prepoznati koji je ton odsviran te ga imenovati bez podsjećanja. Reakcije na poslušane skladbe ili pjesme, osoba s apsolutnim sluhom su intuitivne i instinktivne na način da osoba može ponovo odsvirati odslušanu skladbu bez ikakve baze i znanja o tome što je upravo poslušala.

S druge strane Rojko (1982) navodi da je relativni sluh stvar vježbe i njega može steći svaka muzikalna osoba te je ono sposobnost shvaćanja muzičkih odnosa. Relativni sluh se može učiti i vježbom dovesti do savršenstva tako da ne zaostaje za apsolutnim sluhom. Naspram apsolutnog sluha koji može biti nepodnošljiv za osobe koje ga posjeduju, do toga da jednostavno ne mogu uživati u skladbi sastavljenoj od disonantnih tonova, relativni sluh je isključivo muzički sluh koji je naučen u svrhe prepoznavanja i iskustvenog doživljaja glazbe.

3.2. Razvoj glazbenog sluha

Rojko (1982) navodi kako glazbeni sluh označuje sposobnosti da se mogu razlikovati, pamtit i prepoznati akustičko-muzički odnosi. Istraživanja su pokazala kako fetus može čuti, a nakon 28. tjedna reagira na zvučne podražaje. Po rođenju može prepoznati i razlikovati majčin glas od drugih te reagira na različite zvukove. Oko šestog mjeseca života, dijete ima izraženu osjetljivost za visoke tonove koja je gotovo jednaka kao u odraslih. Do druge godine života, dijete počinje uočavati ritam i promjene ritma govora te ih pokušava oponašati. U tom se periodu intenzivno razvija govor, odnosno razumijevanje govora. Oko četvrte godine, fonetski sluh je već dobro razvijen i dijete razlikuje sve glasove svog materinskoga jezika. Glasovna analiza i sinteza se najviše razvijaju u dobi od sedam godina kada dijete počinje ispravno razlikovati tiho-tiše; glasno-glasnije; visoko-više; duboko-dublje. U ovom periodu ono može samostalno artikulirati sve riječi.

Djeca oko četvrte godine vrlo dobro vladaju govorom pa se tako vole igrati uloga, odnosno oponašati i govoriti u ime neke osobe. S obzirom na to kako uče po modelu tako slušaju pa ponavljaju riječi, rečenice i način na koji neka osoba iz njihove okoline govori.

Apsolutni sluh je u većini slučajeva biološki urođen. Faktor koji to dokazuje je to da se apsolutni sluh pojavljuje čak u prvim godinama života, prije ikakvih učenja o glazbi. Većina djece s apsolutnim sluhom, odrasta u glazbenoj obitelji koja je u mogućnosti takvo dijete izložiti pjevanju, sviranju i omogućiti im aktivno sudjelovati u glazbenom doživljaju. „Ipak, možemo reći da su glazbene sposobnosti rezultat zajedničkog djelovanja naslijeđenog i naučenog, odnosno urođenih dispozicija, sazrijevanja, neformalnih iskustava i formalnog učenja glazbe” (Dobrota, 2012, str. 40).

Starc i sur. (2004) navode kako su djeca u jaslicama osjetljivija na živi glas, nego na snimku glazbe i kada mogu sudjelovati u glazbi pokretanjem tijela što bi značilo uključivanje ritamskih aktivnosti, ljuljanja i pljeskanja u ritmu glazbe. Bitno im je osigurati dodatne glazbene aktivnosti koje će odgojitelji, roditelji ili odrasla osoba s kojom dijete boravi duže vremena, provoditi s djetetom. Učestalim provođenjem glazbenih aktivnosti, odrasli mogu primijetiti izražajnu glazbenu osjetljivost.

Prema Rojko (1982) prvo istraživanje o sluhu, proveo je C. Stumpf 1875. godine, kojim je ukazao na neke važne probleme metodološkog karaktera s ispitivanjima apsolutnog sluha. Radilo se o odraslim osobama koje svjesno promišljaju o svojim sudovima te se pokazalo kako nisu bez pogrešaka.

Dobrota (2012) govori o istraživanju koje su proveli Peretz i suradnici (1998) na način da su se ulomci zapadne glazbe mijenjali iz dura u mol (i obratno) te su im poslije mijenjali tempo. Istraživanje je pokazalo da se osjetljivost za tempo razvija prije nego osjetljivost za tonalitet, odnosno osjetljivost za tonalitet ovisnija je o učenju, nego osjetljivost za tempo.

4. GLAZBENE AKTIVNOSTI U ŠKOLI

4.1. Nacionalni kurikulum za osnovnoškolski i srednjoškolski odgoj i obrazovanje

Ministarstvo znanosti i obrazovanja 2019. godine donijelo je odluku o kurikulumu za osnovnu i srednju školu te je isti eksperimentalno uveden u prve i pete razrede osnovne škole za školsku godinu 2019./2020. U školskoj godini 2020./2021. kurikulum se je počeo primjenjivati u svim razredima osnovne škole. Nacionalni kurikulum za nastavu Glazbene kulture podijeljen je na više dijelova: A. Svrha i opis predmeta; B. Odgojno-obrazovni ciljevi učenja i poučavanja; C. Struktura – domene predmetnog kurikuluma; D. Odgojno-obrazovni ishodi, sadržaji i razine usvojenosti po razredima i domenama; E. Povezanost s drugim predmetima i međupredmetnim temama; F. Učenje i poučavanje predmeta i G. Vrednovanje usvojenosti odgojno obrazovnih ishoda (Ministarstvo znanosti i obrazovanja [MZO], 2019).

Prema *Kurikulumu nastavnih predmeta Glazbena kultura za osnovne škole i Glazbena umjetnost za gimnazije* predviđeno je 35 sati Glazbene kulture i Glazbene umjetnosti, godišnje, odnosno jednom tjedno.

Naglašava se kako je svrha predmeta Glazbena kultura poticati i unaprjeđivati učenikovu kreativnost, glazbene sposobnosti i interese, svijest o očuvanju povijesno-kulturne baštine, naučiti ga živjeti u multikulturnom svijetu te doprinijeti njegovom estetskom razvoju (MZO, 2019). U dokumentu *Kurikulum nastavnih predmeta Glazbena kultura i Glazbena umjetnost za osnovne škole i gimnazije* navode se i prikazuju različiti modeli. Otvoreni model opisuje učenje i poučavanje prilagođeno interesima i sposobnostima učenika te sklonostima učitelja, a učitelju dopušta slobodan odabir i oblikovanje nastavnih sadržaja, upotrebu različitih strategija i metoda učenja i poučavanja te različiti pristup vrednovanju. Integrativni model povezuje i nadopunjuje domene i odgojno-obrazovne ishode različitih predmeta, dok interdisciplinarni model ukazuje na čvrstu povezanost s ostalim poljima umjetničkog područja, a moguće su i korelacije s ostalim predmetima, područjima i međupredmetnim temama (prema MZO 2019).

Glazbena kultura i Glazbena umjetnost u osnovnoj i srednjoj školi ima odgojno-obrazovnu ulogu. Učenici bi trebali razviti vlastiti glazbeni ukus, razviti kritičko mišljenje, te također poštivati i prihvaćati druge osobe i različita mišljenja kroz učenje o različitim stilovima glazbe, različite regionalne, nacionalne i europske kulturne baštine.

4.2. Glazbene slobodne aktivnosti

Radi zadovoljavanja različitih potreba i interesa učenika, Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnim i srednjim školama (Narodne novine br. 87/08, 86/09, 92/10, 105/10, 90/11, 5/12, 16/12, 86/12, 126/12, 94/13, 152/14, 7/17, 68/18, 98/19, 64/20, 151/22) obvezuje školu na organizaciju izvannastavnih aktivnosti koje se planiraju školskim kurikulumom i godišnjim planom i programom rada neposrednih nositelja odgojno-obrazovne djelatnosti u školskoj ustanovi. Za vrijeme provođenja izvannastavnih aktivnosti nema ocjenjivanja i rangiranja učenika te je veći naglasak na individualnosti i osjećaju pripadnosti i sigurnosti.

Učenici se u izvannastavne aktivnosti uključuju na početku školske godine te se odluče za one koje su im bliske i zanimljive. Svako dijete je individua za sebe te treba težiti razvoju njegovih afiniteta. Školski sustav učenike uči općim informacijama, a određeni učenici neka znanja žele proširiti, što im se nudi na izvannastavnim aktivnostima. One podrazumijevaju odgojno-obrazovne sadržaje s učenicima, ali izvan redovite nastave. Izvannastavne aktivnosti mogu biti interdisciplinarne naravi ili povezane s određenim nastavnim predmetom.

„Među umjetničkim izvannastavnim aktivnostima pripadaju i glazbene aktivnosti. Vrste glazbenih aktivnosti koje se provode u školama jesu: pjevački zbor, pojedinačno sviranje, sviranje u ansamblu, glazbena slušaonica, skladanje, folklor te glazbeni projekti, a najčešća aktivnost jest pjevački zbor” (Dubovicki, Svalina i Proleta, 2014., str. 559).

4.3. Dječji pjevački zbor

Učenici se svojevrijem prijavljuju na izvannastavnu aktivnost pjevačkog zbora. Na početku školske godine provodi se audicija i provjera glazbenih sposobnosti učenika. Za vrijeme audicije je najveći fokus na pjevanju s obzirom da neka djeca imaju više, a druga slabije razvijene glazbene sposobnosti. Učenicima se ne smije govoriti negativna povratna informacija o razvitku sluha ili točne intonacije, već im pružiti priliku za napredak s obzirom da se osjećaj za intonaciju može naučiti i razviti (Šulentić Begić i Vranješević, 2013).

Zborovođa mora pokušati razvijati glazbene sposobnosti svih učenika koji su zainteresirani za pjevački zbor. Djeca iz obitelji koje nisu glazbeno zainteresirane i djeca koja su imala nekvalitetno predškolsko glazbeno obrazovanje imaju slabije razvijene glazbene sposobnosti, no većina djece nije nemuzikalna već jednostavno nije imala mogućnost razvijanja glazbenih vještina.

Nakon audicije organiziraju se zbarske probe koje se obično održavaju nakon nastave. S obzirom da nisu sva djeca u istom razredu te nemaju usklađen raspored, zborovođa je često u nezgodnoj poziciji pronaći najbolji termin održavanja zbarskih pokusa. Za vrijeme zbarskih proba, uvježbavaju se pjesme i skladbe koje je zborovođa pripremio. Postupak učenja pjesme se provodi metodom usvajanja Pjesme po sluhu što znači da učitelj ili zborovođa demonstrira pjesmu sviranjem i/ili pjevanjem, nakon toga slijedi čitanje teksta, analiza teksta i nepoznatih riječi, zatim se Igrom jeke usvaja pjesma po dijelovima te za kraj svi zajedno otpjevaju pjesmu u cijelosti. „Zbarski pokusi, koji bi se sastojali samo od upjevanja te upoznavanja i izrađivanja novih pjesama, bili bi dosadni i nezanimljivi učenicima mlađe školske dobi” (Šulentić-Begić i Vranješević, 2013, str. 3). Učenicima probe moraju biti zanimljive i u isto vrijeme poučne. Mogu se izvoditi razne glazbene igre koje se mogu uvrstiti u sve etape sata kako učenicima ne bi bilo monotono.

Zbor obično nastupa na školskim predstavama, što je bitno za scenski nastup i razvijanje slike o sebi i samouvjerenosti. Trema uvijek postoji, ali baš zbog toga što je to timska aktivnost, imaju jedni druge pa se međusobno potiču i ohrabruju.

Pjevački zbor je grupa učenika koji dijele ljubav prema glazbi, koji si međusobno pomažu i surađuju. Takav oblik zajednice je jako bitan za učenike rane dobi kako bi osjetili pripadnost izvan svojih razreda. Naglasak je na zajedništvu, bez međusobnog natjecanja, vlada pozitivna atmosfera i takav osjećaj ispunjava osobu i daje joj osjećaj pripadnosti i sigurnosti.

5. NEKI UTJECAJI GLAZBENIH AKTIVNOSTI NA RAZVOJ DJETETA

Glazba sama po sebi ima veliku moć poticanja emocija kod ljudi. To je tema koja je zaokupila brojne autore još od vremena stare Grčke. Aristotel je smatrao da glazba ima sposobnost pobuđivanja i smirivanja emocija te je ona bila sastavnim dijelom njegova idealnog obrazovnog sustava (Dobrota, 2012). Glazba potiče ekspresije sreće, ljutnje, tuge i ostalih emocija te su razna istraživanja pokazala osjetljivost na emociju u glazbi. Kod djece je najizraženija emocija sreće kod slušanja glazbe brzog tempa. Takva glazba im omogućava sudjelovanje u glazbi pokretanjem tijela, pljeskanjem ruku ili pomicanje nogu u ritmu, što razvija i poboljšava njihove motoričke sposobnosti i snalaženje u prostoru.

Znanstvenici Instituta za učenje i znanost mozga sveučilišta u Washingtonu proveli su prvu studiju na djeci u dobi od 9 mjeseci. Eksperiment je uključivao 39-ero djece koja su bila 12 puta izložena igrama u trajanju od 15 minuta zajedno sa svojim roditeljima. Roditelji su sjedili u grupama s djecom i vodili ih kroz zadane aktivnosti. Jedan dio djece (njih 20-ero) je bilo dodijeljeno glazbenim grupama i eksperimentu kroz odabrane dječje pjesme, dok su roditelji istovremeno svirali trotaktni ritam. Ostatak djece iste životne dobi igralo se kockama, autićima i drugim igračkama koje su zahtijevale koordinirane pokrete bez glazbe. Pri promatranju osobita pozornost bila je usmjerena na kretanje djece u cilju usvajanja glazbenog ritma. Kao rezultat utvrđeno je da su kod djece prve skupine (koja su bila izložena glazbenim aktivnostima) prisutne jače moždane reakcije na promjenu ritma, za razliku od druge skupine djece (koja su bila izložena neglazbenim aktivnostima) (Bedić, 2016).

Isto istraživanje, potvrdilo je kako izloženost glazbenim ritmovima poboljšava sposobnost prepoznavanja ritmičnih uzoraka u govoru. Prirodni pokreti djece, micanje ruku, nogu ili cijelog tijela u nekom ritmu, šalju impulse u dječji mozak, direktno utječući na centar govora u mozgu. S obzirom da je govor ritamski određen, ne začuđuje kako su brojalice najčešće dječje pjesme koje se prve zapamte i nauče. Dijete koje je aktivno uključeno u glazbene aktivnosti, a koje roditelji, odgojitelji ili učitelji provode s njima, s vremenom će unaprijediti svoje komunikacijske vještine, kognitivne procese pamćenja, zapažanja i mišljenja, vizualnu i auditivnu percepciju, grubu i finu motoriku te kreativnost i apstraktno mišljenje. Sviranje i pjevanje daju djetetu mogućnost neuspjeha, ali i uspjeha te na taj način razvija sliku o sebi, samopoštovanje i razbija strah od treme (Belajec, 2014).

6. PROJEKTNI RAD

Prema Maleš i Stričević (2009) projekt je definiran kao zaokruženi, cjelovit i složeni pothvat čiji su ciljevi i dinamika od prije definirani, vremenski je određen i provodi se prema planiranim koracima. Za svaki projekt je važno da ima cilj te da postiže određene rezultate, ima neki oblik predstavljanja i mogućnost povratne informacije. Prije pokretanja svakog projekta prvo utvrđujemo pitanje i cilj koji želimo postići. Sudjelovanje učenika na projektu donosi mnogobrojne dobrobiti kao što su učenje određenih činjenica, razvoj sposobnosti rada u timu, razvoj kritičkog pristupa vlastitom i tuđem radu, poboljšavanje osobnih socijalnih vještina, sposobnosti prezentacije vlastitog rada.

6.1. Prikaz projekta

U Osnovnoj školi Nikole Tesle u Zagrebu proveden je glazbeni projekt naziva *Obitelj je ljubav*. Projekt su pripremale učiteljice zajedno s djecom i njihovim obiteljima. Osmišljen je literarno-glazbeni program na temu ljubavi i obitelji, kojim će se riječima i glazbom dočarati emocije vezane uz zadanu temu.

U aktivnostima su sudjelovali učenici prvog, drugog i trećeg razreda osnovne škole, njihovi roditelji, braća i sestre. Učiteljice su pripremile program koji su predstavile učenicima te kasnije njihovim roditeljima. Učenici su uz poticaj i sugestije učiteljica, zajedno s roditeljima pripremali svoje točke i smišljali načine na koje će izvesti odabrane pjesme. Za vrijeme učenja pjesama birali su se solisti koji će izvoditi solo dionice u pjesmama te recitirati. Uvježbavanje programa zahtijevalo je minimalno pet do šest susreta te nekoliko susreta s roditeljima.

Kad je program bio uvježban, održala se glazbeno – scenska predstava u predvorju škole na koju su bili pozvani roditelji djece koja pohađaju izvannastavnu aktivnost Mali zbor te njihove obitelji. Zainteresiranost publike za predstavu bila je velika pri čemu je učiteljica pozvala i ostale učenike i zaposlenike škole. Učenici su bili uzbuđeni i sa zadovoljstvom i srećom izvodili naučene pjesme.

6.2. Cilj projekta

Cilj projekta je bio potaknuti roditelje, djecu i obitelji da zajedničkim radom iskuse, osjete i podijele obiteljsku ljubav. Zajedničkim radom na projektu i na kraju zajedničkom

izvedbom povezat će se i surađivati na drugačiji način nego li su navikli do sada. U suvremenom svijetu roditelji sve više vremena provode na poslu, a djeca na svojim školskim i izvanškolskim aktivnostima te im premalo vremena ostaje za posvetiti se radu na sebi i njihovom međusobnom odnosu. Ovakvim projektom su dopustili sami sebi da poboljšaju taj odnos i podijele ga s drugim obiteljima u školi.

6.3. Trajanje projekta

Projekt je započeo u ožujku 2023. godine te je trajao dva mjeseca. Planiranje samog projekta je započelo u siječnju iste godine, a s provedbom se krenulo par mjeseci poslije. Aktivnosti i susreti su planirani jednom tjednom u početku te kasnije dva susreta tjedno s obzirom na raspored nastave učenika kao i mogućnosti studentice.

6.4. Sudionici projekta

Sudionici projekta su učenici i polaznici izvannastavne aktivnosti Mali zbor, Osnovne škole Nikole Tesle u Zagrebu. Sudjelovalo je 30 učenika upisanih u izvannastavnu glazbenu aktivnost, pjevački zbor i sedam roditelja. Nakon održanog prvog roditeljskog sastanka, roditelji su pozvani sudjelovati te su se odazvali oni koji su imali želju i volju aktivno participirati u projektu.

7. DNEVNIK PROJEKTA

Prvi susret

Na prvom susretu s polaznicima *Malog zbora* upoznalo se učenike s projektom, objasnilo se koliko će se pjesama učiti i na koji način. Učiteljica je objasnila kako će studentica voditi probe, a ona će pomagati ukoliko bude potrebe. Studentica se upoznala s učenicima i provela neko vrijeme u razgovoru s njima o prijašnjim nastupima. Zanimalo ju je kako su se osjećali na probama, na samom nastupu i kakav im je osjećaj biti dio ovakve glazbene skupine.

Središnji dio sata posvećen je uvježbavanju i upoznavanju učenika s novom pjesmom *Vjeruj u ljubav*. Metodom *Učenjem pjesme po sluhu* usvojili su melodiju i tekst pjesme. Studentica je otpjevala i odsvirala pjesmu sintetizatorom zvuka te upoznala učenike s pjesmom. Nekim učenicima je pjesma od prije bila poznata, no nisu znali riječi, stoga je uslijedio rad na tekstu. Studentica je čitala frazu po frazu, a učenici su ponavljali za njom. Nakon objašnjavanja nepoznatih riječi, uslijedilo je usvajanje pjesme *Igrom jeke* na način da studentica pjeva frazu po frazu, a učenici za njom ponavljaju, te za kraj svi zajedno od početka do kraja otpjevaju pjesmu.

U završnom dijelu sata, učenici su ustali i otpjevali pjesmu uz sviranje ritma pljeskanjem. Nakon završene pjesme, studentica je zahvalila učenicima na suradnji i dobrom vladanju.

Vjeruj u ljubav

Glazba i tekst: Zdenko Runjić

Moderato

A cis D E A fis D cis h A

Vje-ruj u lju-bav jer lju-bav je sve. Vje-ruj u lju-bav i sa-ču-vaj nju,
Vje-ruj u lju-bav, ne ži-vi bez nje.

D A | 1. E A | 2. E A

vje-ruj u lju-bav u do-bru i zlu. do-bru i zlu.

A D E D

1. Daj mi svo - ju ru - ku sad, ne - ka lju - bav ve - že
svo - ju ru - ku sad, pra - va lju - bav je uz
2. Daj mi svo - ju ru - ku sad, ne - ka lju - bav ve - že
svo - ju ru - ku sad, pra - va lju - bav je uz

1. A D Cis fis

nas, daj mi svo - ju ru - ku sad ka - o rije - dak svijet. Daj mi
nas, daj mi svo - ju ru - ku sad ka - o rije - dak svijet. Daj mi

2. A F E A

nas, nek' nas vo - di u sre - tni - ji svijet. _____
nas, o - na mo - že pro - mije - ni - ti svijet. _____

Određi glazbeno izvedbu

Vjeruj u ljubav u izvedbi Olivera Dragojevića jedna je od njegovih najpoznatijih pjesama.
Sastavi popis najpoznatijih pjesama koje je pjevao Oliver Dragojević

Popularna glazba

Slika 1. Note i tekst pjesme Vjeruj u ljubav

Drugi susret

Nakon uspješnog prvog susreta i upoznavanja, drugi susret je bio puno opušteniji i lagodniji. Učenici su se zainteresirali za projekt, obavijestili svoje roditelje o istom te s uzbuđenjem pristupili učenju pjesama.

Na početku sata je studentica, zajedno s učenicima pripremila učionicu za nastavu, stolovi su pomaknuti na kraj učionice, stolci poslagani u formaciju pjevačkog zbora, a ostavljena je i posebna klupa za sintetizator zvuka.

Pjevačka proba je započela klasičnom metodom upjevanja neutralnim slogom *na*:

Upjevanje

6 C G C G C D D

Na na na na na na na ne ne ne ne ne ne ne nu
ni ni ni ni ni ni ni
no no no no no no no

11 A D A D E E H

16 E H E F F C F C

21 F G G D G D G

Slika 2. Notni zapis upjevanja

Nakon toga je slijedilo ponavljanje naučene pjesme *Vjeruj u ljubav*. Najprije su učenici zajedno sa studenticom jednom ponovili pjesmu od početka do kraja. Poslije toga su sviranjem ritma pljeskanjem te sviranjem doba pokretima ruku uz istodobno pjevanje pjesme, utvrđivali melodiju, ritam i tekst pjesme. Kada su postali sigurniji u tekst pjesme, podijeljeni su u dvije skupine. Jedna je skupina svirala ritam pljeskanjem, a druga svirala dobe pokretima ruku uz pjevanje, poslije čega su skupine zamijenile svoje zadatke.

Završni dio sata su učenici ustali i u postavi zbora od početka do kraja pjevali pjesmu. Najprije je pjesmu dirigirala učiteljica, a poslije toga studentica. Time se htjelo ukazati na ulogu dirigenta kao kreatora izvedbe i važnost učenikove usredotočenosti na samog dirigenta.

Treći susret

Za početak sata, učenici su se upjevali pjesmom *Vjeruj u ljubav* koju su usvojili na prošlim susretima. Igrom *Pogodi koja pjesma* su naslutili koja je pjesma te odmah prepoznali melodiju i krenuli pjevati.

Središnji dio sata posvećen je usvajanju nove pjesme *Osjećaš li ljubav tu*. Najprije je metodom demonstracije učenicima predstavljena pjesma. Nakon toga je studentica čitala tekst pjesme i s učenicima ga usvajala po frazama. Objašnjene su nepoznate riječi. Studentica je

Igrom jeke s učenicima usvajala pjesmu, frazu po frazu, a na kraju su svi zajedno otpjevali pjesmu od početka do kraja.

Učenici su pjevali uz matricu i istodobno olovkama kucali ritam pjesme. Poslije toga su svirali ritam pljeskanjem ruku, a kad su usvojili oba načina, podijeljeni su u dvije skupine te je jedna svirala ritam pljeskanjem, a druga kucanjem olovkama. Za kraj su svi ustali i još jednom ponovili pjesmu uz ishodavanje doba.

Četvrti susret

Sat je započeo igrom *Pogodi koja je pjesma*, pjesmom *Osjećaš li ljubav tu*.

Središnji dio sata bio je posvećen čitanju i analiziranju pjesme *Roditeljska ljubav* koju će nekolicina učenika recitirati. Nakon analize i objašnjenja nepoznatih riječi, svaki od učenika je dobio priliku pročitati određeni dio pjesme.

Za kraj su učenici uz pratnju studentice ponovili pjesme *Vjeruj u ljubav* i *Osjećaš li ljubav tu*, uvježbavajući koreografiju. Pozvani su učenici koji su se prijavili pjevati solo dionicu kako bi pokazali svoje sposobnosti i mogućnosti.

Slika 3. Učenici za vrijeme probe

Prvi sastanak s roditeljima

Održan je prvi sastanak s roditeljima djece koja sudjeluju na Malom zboru, na kojemu je predstavljen projekt. Svi roditelji bili su pozvani kako bi bili informirani o projektu koji provodi studentica u svrhu svog diplomskog rada u suradnji s Malim zborom. Učiteljica i studentica su vodile sastanak te uputile roditelje u aktivnosti koje su do sada provedene i navele nadolazeće aktivnosti. Roditelji su pozvani sudjelovati sviranjem, pjevanjem – sami ili s djetetom i/ili više djece ili na bilo koji način koji mogu i žele sudjelovati. Roditelji su pozdravili projekt te ih se nekolicina prijavila kako bi sudjelovali.

Peti susret

Središnji dio bio je posvećen uvježbavanju nove pjesme. Nakon što je studentica demonstrirala pjesmu *Nek' svud ljubav sja*, zajedno s učenicima se pročitao tekst te su frazu po frazu ponavljali stihove. Objasnjene su nepoznate riječi i krenulo se na uvježbavanje melodije pjesme. S obzirom da su učenici bili upoznati s ovom pjesmom od prije, *Igra lovca* je bila primjereniji postupak usvajanja teksta i melodije. Nakon što su svi zajedno još jednom otpjevali pjesmu od početka do kraja, učenici su ustali te se postavili u kolonu. Na čelu sa studenticom su ishodavali dobe, uz pjevanje.

Za kraj sata su još jednom ponovili pjesmu *Nek' svud ljubav sja*, te uvježbavali i koreografiju.

Nek svud ljubav sja Belgija

Moderato D

1. Nek' svud lju - bav sja, nek' svud lju - bav sja, sve
 2. Nek' svud lju - bav sja, nek' svud lju - bav sja, sve

lju - de ne - ka spa - ja! Za nju ži - viš ti, za
 lju - de ne - ka spa - ja! Za nju ži - viš ti, za

nju ži - vim ja, nek' cij - li svijet za lju - bav zna!
 nju ži - vim ja, nek' cij - li svijet za lju - bav zna!

Kad vi - diš ma - lih pti - ca let, il' ne - ki nje - žni
 Zbog nje ću bi - ti vi - tez čak, što ru - ši be - dem

cvijet, — znaj, to je lju - bav! Kad svo - ju ru - ku ne - kom
 jak, — i - zme - du lju - di. Jer lju - bav pru - za mi - ran

daš, u sr - cu do - bro znaš — da je lju - bav to!
 san i ra - da lep - si dan, — stva - ra bo - lji svijet!

D. C. al Fine

Slika 4. Note i tekst pjesme Nek svud ljubav sja

Drugi sastanak s roditeljima

Nakon održanog prvog sastanka s roditeljima i nakon prikupljenih prijava zainteresiranih roditelja, održana je audicija. Roditelji su na probu donijeli svoje instrumente i matrice koje su pripremili. Za početak pokusa su se svi predstavili, rekli nešto o sebi i objasnili zašto pjevaju ili sviraju određenu pjesmu te zašto se baš s time žele predstaviti.

Usljedilo je predstavljanje pjesama koje su roditelji zajedno s djecom uvježbali. Prva obitelj se predstavila pjesmom *Tata, kupi mi auto* uz pratnju matrice.

Slika 5. Pjesma tata kupi mi auto

Druga obitelj se predstavila pjesmom *I want to know what love is* uz instrumentalnu pratnju tate na gitari.

Slika 6. Obitelj pjeva pjesmu *I want to know what love is*

Treća obitelj je otpjevala pjesmu *O, Marijana* uz značenje da je majčino ime Marijana te da za nju pjevaju pjesmu, a sve su zaokružili instrumentalnom pratnjom gitarom.

Slika 7. Obitelj pjeva pjesmu *O Marijana*

Šesti susret

Ovaj pokus započeo je upjevavanjem frazama s kojima smo se već upjevali na proteklim probama.

Središnji dio sata posvećen je uvježbavanju svih triju pjesama te koreografije za iste. Učenici su sami nudili ideje u kojemu dijelu pjesama bi izvodili određene pokrete, a studentica je pratila njihove ideje i uvrstila ih u završnu koreografiju.

Slika 8. Učenici osmišljavaju koreografiju

Generalna proba

Dan prije samoga nastupa održala se generalna proba. Postavljena je pozornica te su se učenici postavili u formu zbora. Uslijedilo je upjevavanje *Himnom škole*. Učenici su bili nestrpljivi te ih je trebalo usmjeravati i disciplinirati.

Nakon što su učenici bili spremni, krenulo se s programom. Započelo se pjesmom *Vjeruj u ljubav*, nakon koje je uslijedila recitacija pjesme *Roditeljska ljubav*. Učenike, koji su recitali, se uputilo na držanje mikrofona i na izmjenu mikrofona iz ruke u ruku. Uslijedila je pjesma *Osjećaš li ljubav tu*, uz matricu. Nakon toga su se pridružili roditelji te su neke obitelji otpjevali pjesme *Tata, kupi mi auto* i *Bimbo*. Zatim su istupili učenici koji recitiraju pjesmu *Ponosna majka*. Druge dvije obitelji su izveli svoje točke *O Marijana* i *I want to know what love is* uz instrumentalnu pratnju gitare. Za kraj su roditelji zajedno s učenicima otpjevali pjesmu *Nek' svud ljubav sja* kojom se zaokružio program.

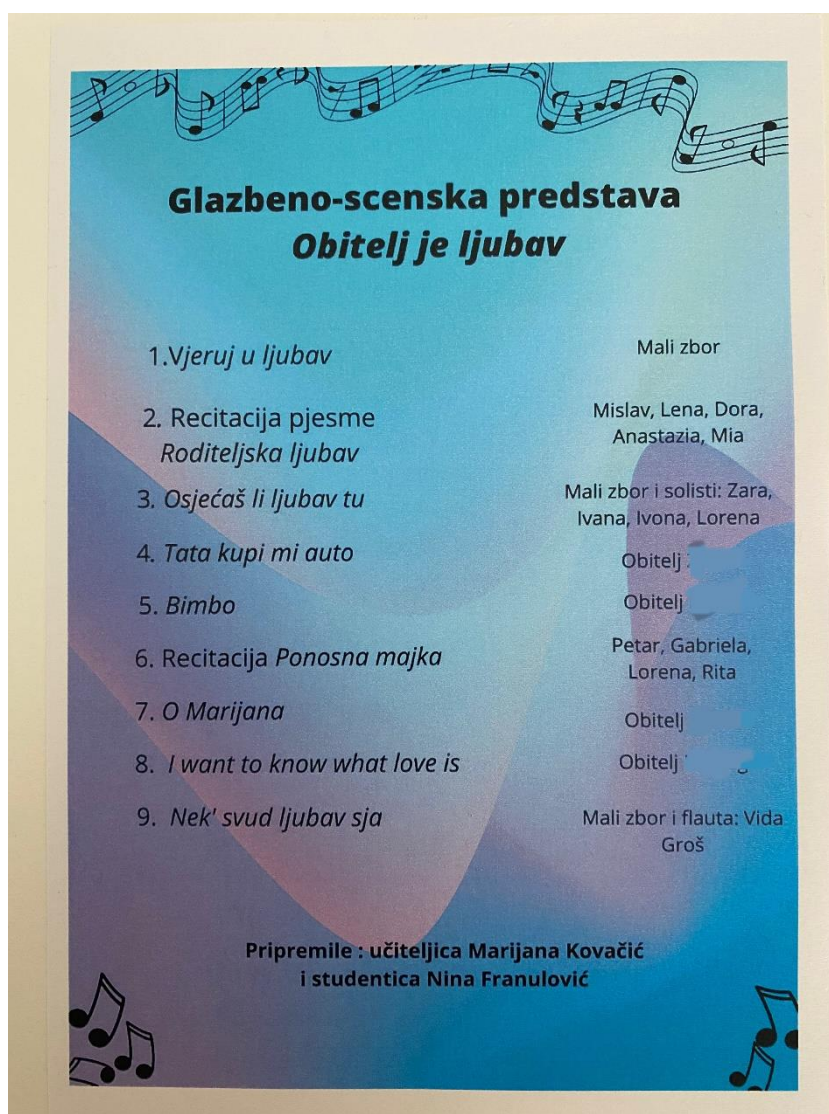
Za kraj probe su učenici sjeli na pozornicu te poslušali učiteljice koje su im prenijele informacije za nastup.

Slika 9. Generalna proba

8. GLAZBENO-SCENSKA PREDSTAVA

Glazbeno-scenska predstava održana je 25. svibnja 2023. u 17 sati u predvorju Osnovne škole Nikole Tesle. Tjedan dana prije, predstava je uvrštena u službeni raspored sajma koji se taj dan održavao u školi te je poslana obavijest svim roditeljima kako bi se publika stigla na vrijeme informirati i pripremiti za dolazak na izvedbu. Za publiku je pripremljena programska knjižica koja je sadržavala točke i njihove izvođače, kako bi u svakom trenutku mogli pratiti program.

Slika 10: Programska knjižica glazbeno - scenske predstave

Taj dan nije bila organizirana nastava zbog održavanja TeslaFest festivala tako da se zbor imao priliku pripremiti, prije samog nastupa. Malo više od sat vremena prije, učenici su došli te se preodjenuli u svoje majice i postavili na pozornicu. Učenici su bili vidljivo uzbuđeni, sretni i nestrpljivi, a roditelji koji su nastupali su dijelili iste emocije. Svi zajedno su bili iznimno disciplinirani, slušali svaku dobivenu uputu te su cijeli projekt shvatili vrlo ozbiljno i odgovorno.

Gledalište je bilo puno. Školsko predvorje je izvrsno izgledalo postavljeno za pravu predstavu. Ravnateljica škole je otvorila program s nekoliko lijepih riječi te je sve bilo spremno za početak predstave.

Slika 11. Publika

Slika 13. Otvaranje predstave s pjesmom *Vjeruj u ljubav*

Slika 12. Recitacija učenika pjesme *Roditeljska ljubav*

Slika 14. Obitelj se predstavila pjesmom *I want to know what love is*

Slika 15. Mama sa sinom pjeva pjesmu *Bimbo*

Slika 16. Obitelj se predstavila pjesmom *Tata, kupi mi auto*

Slika 17. Pjesma *Osjećaš li ljubav tu*

Slika 18. Završna pjesma *Nek svud ljubav sja*

Učenici su pjevali i ponašali se fantastično. Pokazali su svoju sreću, samouvjerenost i talent. Učiteljice i roditelji su ih bodrili iza pozornice i u gledalištu te pazili na disciplinu. Pri završetku predstave studentica je održala govor zahvale svima koji su sudjelovali u ostvarenju ovog projekta.

9. ZAKLJUČAK

U teorijskom dijelu ovoga rada, obrađen je pojam obitelji, njene funkcije u radu i zajednici te važnosti u životu svakog djeteta. Navedene su razvojne faze djeteta i utjecaj obiteljskog okruženja na njegov razvoj. Okolina u kojoj dijete živi i raste, bitan je faktor u njegovu razvoju i daljnjem životu. Obitelj i obiteljsko okruženje omogućuje ključne kompetencije (socijalne, emocionalne) koje mu omogućavaju sigurno i zdravo odrastanje. Glazbeno okruženje je ono okruženje u kojemu se njeguje i potiče glazbeno obrazovanje i samo iskustvo glazbe. Takva okruženja podrazumijevaju odrasle osobe koje se bave glazbom ili imaju neko glazbeno obrazovanje.

Ukoliko dijete ne pohađa predškolsku ustanovu, njegovo formalno glazbeno obrazovanje započinje prvim razredom osnovne škole te nastavnim sadržajem Glazbene kulture. Ono razvija svoj estetski ukus, socijalne i emocionalne vještine. Izvannastavne aktivnosti omogućuju svakoj individui da razvija svoje potencijale i svoje interese izvan redovne nastave. Dječji pjevački zbor jedna je od izvannastavnih aktivnosti u kojoj su učenici uključeni u grupu, kojoj je zajednička ljubav prema pjevanju. Zborovođa je voditelj cijelog procesa zadužen da planira i realizira tijekom nastave vodeći se učeničkim sposobnostima.

U drugom dijelu rada fokus je bio na glazbenom projektu koji je osmišljen, pripremljen i realiziran u osnovnoj školi s učenicima od sedme do desete godine. Ideja projekta je bila potaknuti emocije i zajedničku suradnju roditelja i učenika, a sve objedinjeno pod nazivom *Obitelj je ljubav*. Projekt je svrhovito planiran i realiziran u mjesecu svibnju kada se obilježava Dan obitelji. Učiteljice su osmislile program te ga predstavile djeci i roditeljima koji su se aktivno priključili i surađivali. Roditeljima je predstavljen mogući program njihovih točaka, no imali su slobodu vlastitog izbora. Nakon održanih probi uslijedilo je postavljanje predstave te predstavljanje uvježbanog pred publikom. Publika je izvrsno reagirala, a povratne su informacije bile više nego pozitivne. Roditelji koji su direktno sudjelovali u projektu su opisivali svoje iskustvo ocharavajućim i nadahnjujućim. Projekt je uspješno proveden te je ostvaren cilj povezivanja obitelji. Glazba dotiče najjače emocije u ljudima, a ljubav prema najbližima je teško opisati riječima pa se to pokušalo i uspjelo napraviti kroz glazbu. Učenici su bili vrlo ponosni i radosni što su se njihovi roditelji uključili u zajedničku aktivnost i na taj način zajedničkim radom došli do uspjeha.

Još smo jednom potvrdili moć i snagu obiteljskog zajedništva koje ima utemeljenje u izreci „Obitelj je domovina srca” Giuseppea Mazzinija (1805-1872).

LITERATURA

- Bedić, L. (2016). *Glazba ima pozitivan utjecaj na razvoj djece*. Muzika.hr. URL: <https://www.muzika.hr/glazba-ima-pozitivan-utjecaj-na-kognitivni-razvoj-djece/> posjećeno 20.05.2023.
- Belajec, S. (2014). Utjecaj glazbe na dječji razvoj. Roditelji. hr. URL: <http://www.roditelji.hr/obitelj/zdravlje/utjecaj-glazbe-na-djecji-razvoj/> posjećeno 24.05.2023.
- Berk, L. E. (2015). *Dječja razvojna psihologija*. Jastrebarsko: Naklada Slap
- Boneta, Ž., Čamber Tambolaš, A. i Ivković, Ž. (2017). Oblici roditeljskoga glazbenog kulturnog kapitala i glazbena socijalizacija djece rane i predškolske dobi. *Revija za sociologiju*, 47 (1) 5-36
- Čudina-Obadović, M. i Obradović, J. (2006). *Psihologija braka i obitelji*. Zagreb: Golden marketing-Tehnička knjiga
- Dobrota, S. (2012). *Uvod u suvremenu glazbenu pedagogiju*. Split: Filozofski fakultet Sveučilišta u Splitu
- Dubovicki, S., Svalina, V. i Proleta, J. (2014). Izvannastavne glazbene aktivnosti u školskim kurikulumima. *Školski vjesnik*, 64 (4) 553-578
- Đuranović, K. i Klasnić, I. (2020). *Dijete, odgoj i obitelj*. Zagreb: Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet
- Janković, J. (2004). *Pristupanje obitelji: sustavni pristup*. Zagreb: Alinea
- Jurčević – Lozančić, A. (2005). *Izazovi odrastanja*. Petrinja: Visoka učiteljska škola.
- Maleš, D. (2012). Obitelj i obiteljski odgoj u suvremenim uvjetima. *Dijete, vrtić, obitelj*, 18 (64) str 13-15
- Ministarstvo znanosti i obrazovanja [MZO]. (2019). Kurikulum nastavnih predmeta Glazbena kultura i Glazbena umjetnost za osnovne škole i gimnazije.: <https://mzo.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Publikacije/Predmetni/Kurikulum%20nastavnih%20predmeta%20Glazbena%20kultura%20i%20Glazbena%20umjetnost%20za%20osnovne%20skole%20i%20gimnazije.pdf> Preuzeto 15.4.2023.

- Mott –Haber, H. de la (1999). *Psihologija glazbe*. Jastrebarsko: Naklada Slap
- Rojko, P. (1982). *Psihološke osnove intonacije i ritma*. Zagreb: Sveučilišna naklada Liber
- Starc, B., Čudina-Obradović, M., Pleša, A., Profaca i B., Letica, M. (2004). *Osobine i psihološki uvjeti razvoja djeteta predškolske dobi*. Zagreb: Tehnička knjiga.
- Šulentić Begić, J. i Vranješević, D. (2013). Dječji pjevački zbor mlađe školske dobi u osječkim osnovnim školama. *Školski vjesnik*, 62 (2-3), 355-373
<https://hrcak.srce.hr/clanak/154931> Preuzeto 01.06.2023.
- Vasta, R., Haith, M., M. i Miller, S. A.,(2005). *Dječja psihologija*. Jastrebarsko: Naklada Slap
- Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnim i srednjim školama (Narodne novine br. 87/08, 86/09, 92/10, 105/10, 90/11, 5/12, 16/12, 86/12, 126/12, 94/13, 152/14, 7/17, 68/18, 98/19, 64/20, 151/22)

Izjava o izvornosti diplomskog rada

Izjavljujem da je moj diplomski rad izvorni rezultat mojeg rada te da se u izradi isto nisam koristila drugim izvorima osim onih koji su u njemu navedeni.

(vlastoručni potpis studenta)